

Serwis informacyjny KW PZPR

Do użytku wewnątrzpartyjnego

NR 1 (61) • STYCZEŃ 1987 • BIAŁA PODLASKA

Rok 1942 należał do najcięższych lat II-giej wojny światowej. Państwa faszystowskie nadal powiększały swe zdobycze na wszystkich frontach. Na okupowanych ziemiach polskich Niemcy uruchomili trzy nowe obozy śmierci - w Bełżcu, Sobiborze i Treblince, oraz podjęli totalną akcję wysiedleńczą na Zamojszczyźnie. Posłuszne swemu dowództwu, silnie rozbudowane podziemie związane z polskim rządem na emigracji głosiło nadal hasło "stania z bronią u nogi" i mimo groźby eksterminacji ludności trwało w bezczynności.

45 rocznica powstania PPR

W tych warunkach powstała Polska Partia Robotnicza. 5 stycznia 1942 r. w mieszkaniu Juliusza Rydygiera na Żoliborzu, przy ul. Krasińskiego 18, odbyło się, w rezultacie kontaktów nawiązanych przez uczestników Grupy Inicjatywnej, zebranie założycielskie PPR.

Ogrom pracy komunistów, związanych z walką o utworzenie partii marksistowsko - leninowskiej, prowadzonej, można powiedzieć nieustannie od chwili rozwiązania Komunistycznej Partii Polski, został uwieńczony sukcesem.

Pojawienie się PPR w 1942 r. było wydarzeniem wielkiej wagi. Taktyce bierności kierownictwa tzw. obozu londyńskiego c.d. na str. 2

W numerze:

• 45 rocznica PPR

• P R O N
przed Kongresem

• Zadania
indywidualne

• Szkolenie
w nowej „szacie”

- SA W w Wołyniu
- Seminarium
ideologiczne w ROPP

• W słowniku:
baza i nadbudowa

• Rekomendacja
dla książki
A. Dobieszewskiego

• Przytyśówka
z hasłem

45 rocznica PPR 45 powstania PPR

ciąg dalszy ze str. 1

PPR przeciwstawiła hasło natychmiastowej walki zbrojnej i już po kilku miesiącach kierowała w lasy oddziały partyzanckie Gwardii Ludowej.

W odezwie programowej PPR /przyjętej 5.I.1942 r./ została wyrażona koncepcja szerokiego narodowego frontu walki wyzwolenczej, odpowiadającego szerokiej koalicji wszystkich sił antyfaszystowskich, formowanej w skali światowej.

Do naczelných zadań wysuniętych w odezwie należały: ocalenie narodu zagrożonego w swym biologicznym istnieniu oraz odbudowa niepodległego i demokratycznego państwa. Podkreślała ona również decydujące o losach wojny znaczenie udziału w niej Związku Radzieckiego. Ujęta w ten sposób patriotyczna koncepcja ogólnonarodowego frontu czynnej walki wyzwolenczej łączyła składniki patriotyczno - wyzwolencze i klasowo - rewolucyjne w jedną całość. Wysuwając na plan pierwszy zadania ogólnonarodowe wskazywała wyraźnie, że realizacja zadań społecznego wyzwolenia może prawidłowo przebiegać pod warunkiem odzyskania niepodległości i pod kierownictwem rewolucyjnej, marksistowsko - leninowskiej partii i zespolej wokół niej klasy robotniczej.

Koncepcja szerokiego frontu narodowego nie mogła się jednak spełnić.

Udział w niej rządu polskiego na emigracji i jego krajowych ośrodków wojskowo - politycznych, po przeprowadzo-

nych przez PPR rozmowach z Delegaturą, stawał się tylko mrzonką. Emigracji i krajowym ośrodkom z nią związanym koncepcja współpracy i walki przedstawiona przez PPR nie odpowiadała. Z tego powodu PPR przeszła do koncepcji ograniczonego frontu narodowego, nie tylko bez udziału tych ośrodków, lecz można powiedzieć, wbrew nim, wysuwała się w walce o niepodległość jako siła główna. Przechodzenie partii w wojnie wyzwolenczej do idei demokratycznego frontu oznaczało wyraźniejsze zaakcentowanie walki o wyzwolenie społeczne i władzę ludową.

Koncepcje demokratycznego frontu narodowego zostały rozwinięte w: "Deklaracji marcowej" oraz "Deklaracji programowej" z listopada 1943 "O co walczymy".

Na tym samym posiedzeniu, które przyjmowało ostateczną wersję deklaracji "O co walczymy" /7.XI.1943r./ zapadły również zasadnicze decyzje w sprawie powołania do życia Krajowej Rady Narodowej. Podjęte zostały praktyczne przygotowania do powołania rzeczywistej reprezentacji walczącego narodu. 15 grudnia 1943 r. z inicjatywy KC PPR opublikowano w Warszawie "Manifest demokratycznych organizacji społeczno - politycznych i wojskowych w Polsce" zapowiadający utworzenie demokratycznej reprezentacji i centralnego organu władzy państwowej.

1 stycznia 1944 r. Krajowa Rada Narodowa stała się faktem.

Wróćmy do listopadowej deklaracji "O co walczymy". Była ona najobszerniejszym dokumentem programowym opracowanym Sekretariacie KC PPR podczas okupacji. Zawierała analizę i ocenę toczącej się

Dokończenie na str. 4

PRON przed Kongresem

W Patriotycznym Ruchu Odrodzenia Narodowego trwa obecnie kampania sprawozdawczo - wyborcza.

W pierwszej fazie odbywają się zebrania sprawozdawczo - wyborcze w ogniwach podstawowych, działających na wsi, w zakładach pracy, instytucjach i innych środowiskach społecznych. Zebrania te mają na celu wyłonienie nowych władz Ruchu najniższego szczebla oraz delegatów na zjazdy w jednostkach terenowych szczebla podstawowego. Nadaje im się charakter zebrań otwartych, obywatelskich spotkań ludzi akceptujących płaszczyznę działalności PRON. Łączy się je z działaniami podejmowanymi przez samorządy społeczne, rady narodowe, związki zawodowe i inne organizacje społeczne. Równolegle z zebraniem w ogniwach podstawowych trwają przygotowania do zjazdów w jednostkach terenowych stopnia podstawowego.

Na szczeblu wojewódzkim kampania zakończy się zjazdem wojewódzkim, w którym wezmą udział delegaci wyłonieni przez zjazdy niższego szczebla oraz delegaci rekomendowani przez Sygnatariuszy Ruchu. Trzeba tu podkreślić, że na zjazdy wszystkich szczebli, Sygnatariusze Ruchu mają prawo udzielać rekomendacji swoim przedstawicielom, którzy w obradach zjazdów mają takie same prawa jak delegaci wybrani na zjazdach niższego szczebla. Taki system poszerza bazę oraz zapewnia właściwe przedstawicielstwo wszystkim Sygnatariuszom. Liczba rekomendowanych

nie może przekraczać 20 % ogólnej liczby delegatów.

Obecne zaawansowanie kampanii w ogniwach podstawowych przekroczyło 50 %. Jest jednak ona opóźniona w stosunku do przyjętego w tej mierze kalendarza.

Jakie działania powinniśmy podjąć jako partia, partia, która jest Sygnatariuszem Ruchu ?

Po pierwsze, wszystkie ogniwa partii, poczynając od POP, muszą zwrócić szczególną uwagę na propozycje doboru do władz PRON i na delegatów. Muszą to być ludzie zaangażowani w działalność społeczną, cieszący się autorytetem w swoim środowisku - po prostu, godni tego wyróżnienia.

Po drugie, wszystkie ogniwa partii winny udzielić wszechstronnej pomocy miejscowym radom PRON w organizacji zebrań oraz zainspirować do takiego działania administrację terenową, która zobowiązana jest do udzielenia pomocy merytorycznej i technicznej.

Po trzecie, instancje partyjne winny udzielić pomocy radom i ich prezydiom w organizacji zjazdów w jednostkach terenowych a także zaktywizować rady PRON do działań przygotowawczych w procesie przygotowań do zjazdów.

Po czwarte, instancje partyjne, w ramach prac Komisji Współdziałania, winny wyłonić delegatów na zjazdy określonego szczebla /w ramach omawianych 20 %/, z uwzględnieniem wszystkich Sygnatariuszy Ruchu i przedstawicieli bezpartyjnych.

Opr. M. Z.

45 rocznica powstania PPR

Dokończenie ze str. 2

wojny oraz perspektywy jej zakończenia; omawiała charakter społeczno - polityczny i ustrojowy przyszłego wolnego i niepodległego państwa polskiego, jako państwa demokratycznego, a w swej istocie państwa socjalistycznego, tj. rządzonego przez lud pracujący; określała rolę PPR i precyzowała jej cele oraz bliższe i dalsze zadania - obok mobilizacji wszystkich sił do dalszej walki wyzwolenczej - wysuwała ona na pierwszy plan zagadnienie walki o władzę mas pracujących, którą sprawowałby rząd tymczasowy utworzony w kraju.

Dalekowzroczność koncepcji PPR sprawiła, że w naszych dziejach ruchu robotniczego była ona pierwszą partią zwycięską. To z jej działaczami, z jej koncepcją, z jej ludźmi, przywódcami, aktywistami, tysiącami szeregowych członków związane są przełomowe wydarzenia w naszych dziejach: rewolucja, utworzenie ludowego państwa narodowego,

zasadnicza reorientacja w stosunkach z sąsiadami, zagwarantowanie trwałego bytu narodowi.

Wszystko to sprawia, że w PPR, w jej dokonaniach widzimy przede wszystkim część naszego własnego rodowodu i uzasadnioną dumę, że nasza Polska Zjednoczona Partia Robotnicza wywodzi się z tej wielkiej poprzedniczki. Działała niespełna 7 lat, ale dała nam socjalistyczną Polskę i zjednoczyła ruch robotniczy.

Najtrafniej miejsce i rolę PPR określili jej wieloletni Sekretarz Generalny, współtwórca teoretycznych założeń i przywódca praktycznego działania, Władysław Gomułka, "... PPR wyrosła w najpotężniejszą partię ludu pracującego i zajęła czołowe miejsce w narodzie, właściwie dlatego, że w okresie okupacji niemieckiej najofiarniej walczyła o wyzwolenie narodu i o niepodległość, a po wyzwoleniu kraju swoją codzienną pracą i swoją polityką wewnętrzną i zagraniczną, najskuteczniej przyczyniła się do ugruntowania niepodległości i suwerenności Polski".

Miroslaw Tomaszewski

Szkolenie w nowej „szacie”

Rok bieżący jest pierwszym rokiem wprowadzenia nowego zmodyfikowanego systemu szkolenia partyjnego. Pod względem organizacyjnym modyfikacja zmierza do utworzenia odrębnych struktur pracy szkoleniowej, równoległych do podstawowych form statutowej działalności organizacji partyjnych.

Z merytorycznego zaś punktu widzenia oznacza odwrócenie dotychczasowych proporcji między informacyjnym a teoretyczno-analitycznym wątkiem pracy szkoleniowej. Inaczej mówiąc, nowy system szkolenia będzie bardziej przygotowywał do analizy współczesnych zjawisk społeczno-politycznych. Ma to na celu uzbrojenie członków

partii w umiejętność zajmowania partyjnego stanowiska wobec różnorodnych zjawisk, które przynosi codzienna rzeczywistość. Ma również służyć właściwej realizacji zadań jakie postawił przed partią X Zjazd, a przede wszystkim ma prowadzić do zmiany własnych wewnętrznych przekonań i kształtowania postaw otoczenia. Efekty szkolenia mają się potwierdzać w konkretnym, partyjnym działaniu.

W dzisiejszym numerze prezentujemy pierwsze doświadczenia z funkcjonowania nowych form szkolenia.

W kolejnych numerach "Faktów" będziemy chcieli przybliżyć nowe formy szkolenia, prezentować doświadczenia organizacji partyjnych, instancji i ROPP, a także umożliwić wypowiedzanie się na powyższe tematy wykładowcom i organizatorom szkolenia partyjnego.

N.L.

TAK PRACUJE SAW w WOŁYNIU

Szkoła Aktywu Wiejskiego - działająca na terenie KG PZPR w Wołyniu prowadzi zajęcia dla 30 osób. Są to przeważnie rolnicy i robotnicy. Szkoleniem objęci są sołtysi, aktywiści partyjni oraz działacze z poszczególnych środowisk i organizacji społecznych. Na uwagę zasługuje fakt, że w zajęciach SAW uczestniczy 5 kolegów z ZSL i 2 osoby bezpartyjne.

Organizując SAW Komitet Gminny uznał, że należy szukać nowych form i metod przekazywania wiedzy przy jednoczesnym poszerzeniu zakresu tematycznego programu SZKOŁY o zajęcia związane bezpośrednio z praktyką, co pozwoli na konfrontowanie omawianych zagadnień teoretycznych z codziennym życiem społeczno-gospodarczym.

Taki kierunek działania i postawienia zadań o takiej treści miało zwiększyć atrakcyjność i efektywność prowadzonego szkolenia.

Pierwsze zajęcia nt. "Polityki rolnej w uchwałach X Zjazdu PZPR", to wykład lektora KW PZPR i wyjazd szkoleniowo-poznawczy do Poznania, w celu zapoznania się z osiągnięciami światowego rolnictwa eksponowanego na wystawie "Polagro 86". Mieliśmy więc możliwość przekonania się, gdzie, jako polskie rolnictwo, jesteśmy. W czym dorównujemy a w czym jesteśmy daleko z tyłu. Po takich dwu częściowych zajęciach nikogo nie trzeba było przekonywać do słuszności zapisów, w dokumentach Zjazdowych, o kierunkach polityki rolnej. Następne zajęcia SAW zostały połączone z wyjazdem do Warszawy, gdzie słuchacze zapoznali się z pracą i problemami występującymi w WZM - PZL Warszawa oraz Zakładach Mechanicznych "Ursus". Dla naszej grupy ten kontakt z tzw. "wielkim przemysłem" był bardzo pożyteczny. Stało się to możliwe dzięki nawiązaniu współpracy między Komitetami Partyjnymi, WZM - PZL Warszawa i Wołynia.

Dokończenie na str. 6

TAK PRACUJE SAW w WOŁYNIU

Dokończenie ze str. 5

Te pierwsze doświadczenia pozwalają na sformułowanie pewnych wniosków :

- 1/ Nowe, wprowadzone w naszej SAW, formy szkolenia budzą zainteresowanie całego grona słuchaczy.
- 2/ Aktywność słuchaczy i ich zaangażowanie w trakcie zajęć przekonywało nas, że droga, którą wybraliśmy jest właściwa.
- 3/ Nie powinniśmy się bać wprowadzania nowych form i metod szkolenia, ale muszą one być dobre i coraz lepsze.

Nasze najbliższe plany są następujące :

- następne zajęcia przeprowadzone zostaną w sposób tradycyjny, ale chcemy aby lektor posiadał szeroką

wiedzę z określonej tematyki - założyliśmy, że będzie to pracownik naukowy z Akademii Nauk Społecznych w Warszawie,

- kolejne zajęcia zamierzamy połączyć z wymianą doświadczeń naszych słuchaczy z aktywnym jakimś dużym PGR-u,
- będziemy się też starać o nawiązanie kontaktu z pracownikami rolnictwa z ZSRR.

Czy wszystko uda się nam zrealizować ?

Myślę, że tak, ale nasze założenia zweryfikuje praktyka.

Paweł Reczyński

I sekretarz KG PZPR
w Wołynie

Seminarium ideologiczne w ROPP

Jedną z nowych form szkolenia partyjnego jest seminarium ideologiczne. Aby przybliżyć towarzyszom problemy związane z funkcjonowaniem takiego "seminarium" umówiłem się na rozmowę z Tow. Mirosławem Lubaszewskim, z-cą kierownika Rejonowego Ośrodka Pracy Partyjnej w Białej Podlaskiej, który był inicjatorem powołania seminarium ideologicznego przy Rejonowym Ośrodku w Białej Podlaskiej.

FAKTY: Towarzyszu kierowniku, dlaczego seminarium ideologiczne funkcjonuje właśnie przy ROPP?

Mirosław Lubaszewski : Pytanie sugeru-

je, że seminarium jest utworzone tylko przy ROPP, a to jest nieprawda - funkcjonują takie seminaria zarówno przy instancjach stopnia podstawowego jak i przy komitetach zakładowych naszego rejonu. A dlaczego również przy ROPP ? Wokół ośrodka jest skupiona spora grupa aktywu i uważałem, że uczestnictwo tej grupy w zajęciach takiego seminarium będzie grupę integrowało i cementowało.

F : W bieżącym roku szkoleniowym były zaplanowane trzy różne programy seminarium, który z programów realizujecie Wy ?

M.L.: Tak, to prawda, zaproponowano trzy programy do wyboru. Pierwszy to, "Strategia budownictwa socjalistycznego w Programie PZPR", drugi - "Doświadczenia KPZR w budowie i rozwoju społeczeństwa socjalistycznego w świetle uchwał XXVII Zjazdu" i trzeci "Wybrane problemy współczesnego świata". My zdecydowaliśmy się na trzeci, mówiący o problemach politycznych współczesnego świata. Według nas jest to blok tematyczny najciekawszy, chociaż nie ukrywam najtrudniejszy i najbardziej obszerny. Ale uważaliśmy, że ta grupa może sobie na to pozwolić. Kierowaliśmy się również tym, że dwa poprzednie programy - odnoszące się do decyzji X Zjazdu PZPR i XXVII Zjazdu KPZR - są tej grupie znane.

F: Z kontekstu Waszej wypowiedzi wynika, że wysoko oceniacie tych Towarzyszy, którzy biorą udział w Waszym seminarium. Mam więc prośbę, spróbujcie krótko tę grupę scharakteryzować.

M.L.: Powiedzieć o kimś lub o czymś krótko jest zawsze najtrudniej. Wiem również, że każdego z osobna na łamach "FAKTÓW" nie jesteście w stanie przedstawić. Jest to grupa nieduża, około 20 towarzyszek i towarzyszy. Są to towarzysze, którzy posiadają duży zasób wiedzy politycznej i doświadczenie w działalności partyjnej. Każdy z nich albo już pomaga w pracy szkoleniowej w terenie albo zadeklarował taką chęć, a jeszcze krócej - są to ludzie partii oddani. A swoją drogą, czy nie czas aby na łamach "FAKTÓW" pokazywać takich towarzyszy?

F: Uwagę przyjmuję i postaramy się wcielić ją w życie, na pewno taka forma prezentacji jest potrzebna. Pozwólcie jednak, że powrócę do seminarium ideologicznego. Jak prowadzicie zajęcia?

M.L.: Spotykamy się w zasadzie jeden raz w miesiącu. Dotychczas zrealizowaliśmy trzy tematy. Każdy program seminarium składa się z 6 tematów, które są realizowane na oddzielnych zajęciach. Jesteśmy więc na półmetku. Jak prowadzimy zajęcia? Każdy z tematów jest dyskutowany na oddzielnych zajęciach, chcę podkreślić d y s k u t o w a n y. Tematy są bardzo obszerne, dlatego też każdy z nich dzielimy, dla celów dydaktycznych, na pewne wyodrębnione zagadnienia. Te zagadnienia szczegółowo przygotowują towarzysze, którzy na zajęciach dokonują wprowadzenia na określony temat. Z tej problematyki są naszymi "ekspertami". Zasada jest jednak taka, że wszyscy znają cały temat. Mają bowiem tezy do danego tematu i możliwość korzystania z zalecanej literatury. Po dokonaniu takich wprowadzeń, jest ich na każdych zajęciach kilka, przechodzimy do ideologicznej dyskusji. Ideologicznej, bo ściągają się w niej różne poglądy. W dyskusji stawiane są nieraz kontrowersyjne tezy, ale ich autorzy muszą postawioną przez siebie tezę obronić. Taki sposób poszukiwania prawdy pozwoli znaleźć silne argumenty do prowadzenia dyskusji w różnych środowiskach, uczy tego jak bronić swoich racji.

F: Czy Towarzysze chętnie biorą na siebie

Dokończenie na str. 10

"W realizacji swoich podstawowych funkcji i obowiązków organizacje partyjne powierzają wszystkim członkom i kandydatom wyraźnie określone zadania partyjne i systematycznie oceniają ich realizację"

/ Statut PZPR, Rozdz. IX, p. 69/

winno zebranie, egzekutywa lub sekretarz POP. Powinny one uwzględniać możliwości ich wykonania przez każdego członka lub kandydata. Wynikać one mają z uchwał partyjnych wszystkich instancji i planu pracy POP. Nie powinny się one pokrywać z obowiązkami

— przygotowywanie dekoracji okolicznościowych,
— przygotowywanie i prowadzenie gazetki ściennej,
— praca w kolegium radiowęzła zakładowego,
— redagowanie informacji do gazetki

Zadania indywidualne

Zebrania sprawozdawczo-wyborcze podstawowych organizacji partyjnych uwiaryściły, że indywidualne zadania partyjne zyskują należne sobie miejsce w działalności wielu organizacji. Właściwe stosowanie takich zadań pomaga przełamywać bariery niemocy i bierności. Zobowiązuje poszczególnych członków partii/ lub pewną ich grupę/ do krytycznego spojrzenia na siebie. Ich stosunek do zadań, jakie otrzymali do realizacji, jest sprawdzianem aktywności i przydatności w szeregach partii. Każdy członek partii, który takie zadanie /zadania/ otrzymał, jest automatycznie odpowiedzialny za część pracy partyjnej swojej POP. Tutaj już nie można oczekiwać, że rozwiązanie powierzonych spraw nastąpi bez jego udziału, że ktoś, sekretarz lub egzekutywa, to załatwi, że ja jestem za, ale zróbcie to wy. Przy właściwym przydzieleniu indywidualnych zadań partyjnych wiemy kto i za co odpowiada, kto i co ma robić. Pozwala to na aktywizację wszystkich członków POP, a jednocześnie odciąża sekretarza i egzekutywę od załatwienia wszystkiego. Istnieją jednak jeszcze POP, w których jeden członek partii wykonuje wiele zadań a inny żadnego. Są również takie, które nie zadają sobie "trudu", aby dokonać takiego podziału zadań, a na prawdę warto, ale i efektywność ich pracy jest znikoma, żeby nie powiedzieć żadna. Te białe plany muszą być likwidowane. Wszystkie POP, wszyscy członkowie partii muszą zrozumieć że to od ich aktywnego udziału zależy realizacja partyjnych zamierzeń.

Zadania partyjne przydzielać po-

zawodowymi. Nie mogą być sztuczne, pozorne czy bezużyteczne. W POP powinno się prowadzić rejestr zadań partyjnych, co pozwoli na późniejszą kontrolę ich wykonania.

Przykładowo podajemy niektóre grupy spraw mogące stanowić podstawę do przydzielania indywidualnych zadań partyjnych.

I. W zakresie pracy wewnątrzpartyjnej

- przygotowanie zebrania partyjnego,
- czuwanie nad właściwą realizacją przyjętej uchwały czy wniosku POP,
- analiza udziału członków partii w działalności organów władzy państwowej, samorządów i organizacji społecznych,
- praca z kandydatami/towarzyszami, którzy udzielili rekomendacji/,
- prowadzenie dokumentacji partyjnej /protokołów z zebrań, rejestru wniosków i uchwał, rejestru zadań partyjnych/
- zbieranie składek partyjnych,
- przygotowanie referatu okolicznościowego,
- praca z bezpartyjnymi na rzecz pozyskania ich w szeregi partii.

II. W zakresie pracy ideowo-wychowaw-

czej :

- organizowanie szkolenia partyjnego,
- prowadzenie zajęć w systemie szkolenia partyjnego,
- pełnienie funkcji lektora partyjnego,
- przygotowanie odczytów i ich wygłoszenie,
- popularyzowanie osób przodujących w pracy i działalności społecznej,
- opracowywanie materiałów do propagandy wizualnej,
- prowadzenie biblioteczki POP,

zakładowej,

- upowszechnianie czytelnictwa prasy partyjnej i wydawnictw społeczno-politycznych,
- udzielanie pomocy osobom podnoszącym kwalifikacje polityczne i zawodowe,
- podnoszenie kwalifikacji politycznych i zawodowych,
- opieka wychowawcza nad nowo przyjętymi do pracy,
- rozpoznawanie opinii załogi w sprawach kontrowersyjnych i informowanie o nich POP lub egzekutywę,
- zorganizowanie uroczystości z okazji świąt i rocznic państwowych oraz wydarzeń politycznych,
- zorganizowanie spotkania z : weteranami ruchu robotniczego, kombatanami, kobietami, młodzieżą itp,

III. Przykłady zadań dla POP z zakładowych produkcji.

- udział w pracach samorządu pracowniczego,
- praca w organizacji związkowej,
- okresowa analiza kosztów wytwarzania,
- analiza materiałochłonności i energochłonności produkcyjnej wybranego wyrobu /wyrobów/ oraz określenie dróg wiodących do ich zmniejszenia,
- analiza wykorzystania surowców wtórnych,
- udział w tworzeniu i kontrola realizacji programu oszczędnościowego,
- udział w pracy zakładowego zespołu ds przeprowadzania przeglądu struktur organizacyjnych i atestacji stanowisk pracy,

- analiza dróg modernizacji aparatu wytwórczego,
- kontrola wykorzystania czasu pracy,
- ocena wdrażania programu anty-inflacyjnego,
- praca w zespole racjonalizatorskim,
- inicjowanie i udział w organizacji konkursu dobrej roboty /współzawodnictwo pracy /,
- badanie relacji między dynamiką płac a tempem wzrostu produkcji,
- badanie właściwego wykorzystania zasobów pracy,
- pomoc we wdrażaniu wniosków racjonalizatorskich,
- analizowanie przyczyn powstawania braków i spadku wydajności pracy, określenie dróg poprawy,
- agitowanie do podejmowania czynów społecznych i zobowiązań produkcyjnych,
- aktywny udział w pracy organizacji społeczno-zawodowych /NOT, PTE, i inne/
- podnoszenie kwalifikacji,
- upowszechnianie zasad funkcjonowania przedsiębiorstwa w ramach reformy gospodarczej,
- opieka nad Turniejem Młodych Mistrzów Techniki,
- analiza pracy zawodowej /ilościowa i jakościowa/ poszczególnych członków partii,
- analiza rozwoju bazy socjalnej, bytowej i rekreacyjnej dla potrzeb załogi.

IV. Przykłady zadań w sferze rolnictwa :

- upowszechnianie nowoczesnych metod gospodarowania agro- i zootechnicznych /nawożenia, racjonalnej gospodarki paszami, stopowanie wysokowydajnych odmian lub ras/,
- pomoc rolnikom szczególnie jej potrzebującym,
- udział w pracach kółka rolniczego i innych organizacjach rolnych,
- uczestnictwo w pracach samorządu wiejskiego,
- współpraca z innymi organizacjami działającymi na wsi /ZSL, ZSMP, ZMW, KGW/
- organizacja i współudział w szkoleniu rolniczym,
- analiza terminowego przebiegu prac polowych,
- analiza właściwego wykorzystania

- maszyn rolniczych,
- popularyzacja wzorowych rolników,
- inicjowanie i organizowanie czynów społecznych/budowa dróg, konserwacja rowów melioracyjnych, budowa wodociągów, budowa świetlic, rozbudowa szkół/
- popularyzowanie gospodarstw specjalistycznych,
- opracowanie wniosków dotyczących racjonalizacji struktury zasiewów i wielkości hodowli,

- W organizacjach partyjnych instytucji obsługujących wieś i rolnictwo :
- ocena sposobu załatwiania skarg, wniosków i sygnałów zgłaszanych przez rolników,
 - opracowanie wniosków dotyczących usprawnienia obsługi rolników i rolnictwa przez te instytucje,
 - analiza jakości usług świadczonych rolnikom,
 - inspirowanie rozwoju usług i rzemiosła na rzecz wsi,
 - udział w zespole czuwającym nad zaopatrzeniem wsi w artykuły spożywcze i do produkcji rolnej,
 - pomoc i czuwanie nad przebiegiem prac agrotechnicznych i usług wykonywanych przez jednostki obsługujące rolnictwo,
 - propagowanie potrzeb podnoszenia kultury rolnej,
 - analiza skuteczności porad udzielanych rolnikom przez specjalistów służby rolnej,
 - ocena rozdziału materiałów i surowców,
 - ocena działalności specjalistów rolnych,
 - organizowanie szkoleń i kursów dla wyróżniających się rolników.

V. Zadania partyjne w wybranych środowiskach :

1. W szkolnych POP :
 - opieka nad organizacjami dziecięcymi i młodzieżowymi działającymi w szkole,
 - opieka nad samorządem szkolnym,
 - udzielanie pomocy młodym nauczycielom,
 - przygotowywanie uroczystości szkolnych,
 - organizowanie prac społeczno-użytecznych na rzecz szkoły

- współpraca z komitetami rodzicielskimi,
- udział w realizacji programu pedagogizacji rodziców,
- współpraca z zakładami opiekuńczymi szkoły,
- opieka nad dziećmi i młodzieżą znajdującą się w trudnych warunkach,
- analizowanie przejawów antywychowawczych wśród uczniów i usuwanie ich przyczyn,
- inicjowanie i pomoc w organizowaniu kół zainteresowań,
- pomoc w realizacji procesu dydaktyczno-wychowawczego /organizacja życia szkoły, poprawa stanu bazy, stosunków międzyludzkich itd./,
- współdziałanie z instytucjami frontu wychowawczego.

VI. Zadania dla wszystkich środowisk:

- pełnienie z rekomendacji partii funkcji w organizacjach społeczno-politycznych,
- praca w zespole radnych,
- praca w komisji rady narodowej,
- praca w ogniwach PRON,
- organizowanie spotkań,
- pełnienie funkcji ławnika, kuratora sądowego, członka kolegium,
- praca w Inspekcji Robotniczo-Chłopskiej i innych ciałach kontrolnych,
- praca w Komitecie Rodzicielskim, sklepowym,
- organizowanie czynów społecznych,
- pomoc ludziom chorym i samotnym,
- organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży,
- praca w samorządzie mieszkańców,
- praca w organizacjach młodzieżowych
- opieka nad klubami osiedlowymi,
- sprawowanie opieki nad ogniskiem kultury fizycznej.

Przedstawione przykłady zadań nie stanowią zamkniętego i skończonego katalogu. Nie są one też czymś sztywnym i skostniałym. Każda POP ma już swoje wypracowane metody działania, swój styl, który wynika ze specyfiki problemów, którymi się zajmuje. Z tej specyfiki mają właśnie wynikać zadania indywidualne. Są jednak takie działania, które miszą się powtarzać w każdej POP i tutaj można sięgnąć do zaprezentowanych przykładów.

ROPP Biata Podlaska

Seminarium ideologiczne w ROPP

Dokończenie ze str. 7

obowiązek tego, który dokonuje wprowadzenia do określonego tematu ?

M.L.: Tak. Wszyscy uczestniczący w zajęciach mają jasno określony cel. Dowiedzieć się czegoś nowego. Rozszerzyć horyzonty własne i współtowarzyszy, a jak trzeba pomagać partii. Na każdych zajęciach, jak już wspomniałem jest kilku/4-6/ takich wprowadzających. Próbuje się więc dzielić się zadaniami sprawiedliwie, tzn. tak aby móc patrzeć prosto w oczy swoim współtowarzyszom z seminarium.

F: Czy korzystacie ze środków audiowizualnych ?

M.L.: Niestety nie. Opieramy się na słowie mówionym. Do tej tematyki nie ma aktualnych pomocy dydaktycznych.

F: Macie przecież w ROPP magnetowid, sala do prowadzenia zajęć pozwala na to, aby skorzystać z pewnych nagrań. Myślę, że np. urywki konferencji prasowej Sekretarza Generalnego KPZR, po spotkaniu w Reykjaviku, przy temacie "Walka o pokój" lub inne nagrania, uatrakcyjniłyby Wasze zajęcia.

M.L.: Ma towarzysz rację. Chcieliśmy pokusić się o przygotowanie kilku takich nagrań, ale niestety sprzęt, którym dysponujemy jest już przestarzały i nagrania nie spełniają określonych warunków technicznych. Zgadza się, że argumentacja Towarzysza Gorbaczowa, bezpośrednia, właściwie uzasadniona - jest bardziej przekonująca niż komentarz takiej konfe-

rencji. Zamierzamy, jako ROPP przygotować taką salę metodyczną. Na dziś nie dysponujemy jednak takim lokalem a obecne warunki na to nie pozwalają.

F: I na zakończenie naszej rozmowy

jeszcze jedno pytanie. Jak Towa-
rzysz ocenia tę formę szkolenia?

M.L.: Trudno po kilku spotkaniach dokonywać oceny. Wydaje mi się jednak, że jest ona potrzebna. Pozwala skupić pewną grupę ludzi, dodajmy członków partii, wokół interesujących ją problemów. Rozbudza też zainteresowania i pogłębia wiedzę. Myślę, że w tym gronie należy szukać partyjnych lektorów i seminarzystów do prowadzenia zajęć szkoleniowych. Jeśli taką opinię będą mieli o seminarium pozostali uczestnicy, po zakończeniu zajęć, to zaryzykuje stwierdzenie, że to jest to o co partii chodziło.

F: Dziękuję za rozmowę.

Rozmawiał: M. Ziomaniec

Książka z rekomendacją

Dobierzewski Adolf

Zasady i mechanizmy funkcjonowania
partii./model leninowski/

Książka i Wiedza, Warszawa 1984, nakład
10000, cena 200 zł, str. 355.

Celem książki - którą prezentujemy
w dziesiętym numerze - jest przy-
bliżenie i właściwe przedstawienie,
leninowskich zasad /teoretycznych,
ideologicznych i organizacyjnych/ bu-

dowy i działania partii nowego typu oraz jej przewodniej roli w społeczeństwie i kierowniczej w państwie socjalistycznym. Jest ona jednocześnie uzasadnieniem tezy, iż twórcze stosowanie leninizmu w praktyce społecznej Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej jest głównym kluczem do pełnego przywrócenia jej aktywności.

Autor swoją publikacją daje odpowiedź na pytania, które w ostatnim czasie dość często pojawiały się i jeszcze się pojawiają wśród sporej grupy członków naszej partii.

- Jak partia ma sprawować przewodnią i kierowniczą rolę ?
- Jak partia ma umacniać swą siłę polityczną ?
- Jak zdemokratyzować funkcjonowanie partii ?
- Jak budować jej powszechną aktywność, jedność i dyscyplinę ?
- Czym dla partii jest jej ideologia ?
- Czym charakteryzuje się partia

marksistowsko-leninowska ?

Potrzebę odpowiedzi na tak postawione pytania podyktowało autorowi codzienne życie i tocząca się walka polityczna.

Stanowi ona jednocześnie swoisty "elementarz" teoretycznych zasad funkcjonowania partii. Wyjaśnia podstawowe pojęcia związane z systemami partyjnymi. Pokazuje ich genezę i możliwości rozwoju w określonych systemach politycznych. Szeroko potraktowane zostały w niej związki jakie zachodzą między funkcjonowaniem partii a procesami społeczno-gospodarczymi, państwem socjalistycznym i organizacjami społecznymi w nim funkcjonującymi. Szczegółowo odniósł się autor do podstawowych zasad życia wewnętrznego partii i jej podstaw ideologicznych.

Polecamy ją szczególnie sekretarzom POP i lektorom oraz wszystkim tym, którzy interesują się na co dzień zjawiskami życia politycznego.

M.Z.

Stownik obywatelski od A do Z

Baza i nadbudowa 11

— kategorie wyrażające stosunki, które występują w społeczeństwie i między gospodarką a instytucjami nieekonomicznymi i formami świadomości społecznej. Przedstawiając w sposób skrótowy zasadnicze treści materializmu historycznego K. Marks i F. Engels posługiwali się obrazem budowli jako prostym mo-

delem ułatwiającym zrozumienie stosunków wzajemnych między gospodarką a pozostałymi elementami struktury społecznej. Takie instytucje, działania ludzkie i formy świadomości społecznej, jak państwo, prawo, wychowanie, szkolnictwo, nauka, religia, filozofia, sztuka zostały przez nich nazwane nadbudowa społeczeństwa. Miano bazy społeczeństwa zostało natomiast przyporządkowane strukturze ekonomicznej istniejącej w danym społeczeństwie. Pojęcie bazy

ciąg dalszy na str. 12

Baza i nadbudowa

i nadbudowy wskazują w sposób obrazowy, iż wszystkie instytucje i działania społeczne o charakterze pozaekonomicznym oraz towarzyszące im formy myślenia nie mogą istnieć bez gospodarki w takim samym sensie, jak będąca arcydziełem artystycznym budowla bez ukrytych w ziemi fundamentów. Żadne, znane dotąd historykom, społeczeństwo nie może istnieć bez procesu produkcji dóbr materialnych. Wiele natomiast społeczeństw nie wytworzyło przez tysiąclecia swojej obecności w dziejach tak ważnych rodzajów nadbudowy jak państwo, filozofia, nauka, zinstytucjonalizowana religia. Każdy bez wyjątku rodzaj nadbudowy społecznej, każdy typ pozaekonomicznych działań ludzkich może istnieć i funkcjonować tylko wtedy, gdy podmioty tych działań stale uzyskują środki utrzymania wytwarzane jedynie w sferze produkcji dóbr materialnych i poprzez pracę produkcyjną. Ten aspekt zależności bezwzględnej różnych rodzajów nadbudowy od bazy społeczeństwa wyraził F. Engels w dobitnych słowach: "Ludzie muszą przede wszystkim jeść, pić, mieszkać, zanim mają możliwość zajmować się polityką, nauką, sztuką, religią itp."

Warunkujący nadbudowę społeczną charakter bazy przejawia się więc w ten sposób, iż istnienie i funkcjonowanie wszystkich bez wyjątku form nadbudowy jest zależne od istnienia struktury ekonomicznej. Natomiast istnienie i funkcjonowanie bazy nie zależy od wielu elementów nadbudowy. Sztuka może np. wywierać korzystny lub ujemny wpływ na reprodukcję siły roboczej

bezpośredniego producenta, nie stanowi wszakże koniecznego warunku przebiegu i istnienia procesu dóbr materialnych.

Materializm historyczny nie kwestionuje jednak wpływu poszczególnych rodzajów nadbudowy na bazę społeczeństwa. Stwarza nawet perspektywę teoretyczną badania efektywności ekonomicznej państwa, nauki, prawa, systemu kształcenia i wychowania ze "ściśłością nauk przyrodniczych". Taka perspektywa otwiera się m.in. przez dostrzeżenie warunkowania przez bazę samego sposobu oddziaływania nadbudowy na bazę. Największy wpływ na gospodarkę wywierają przy tym te rodzaje nadbudowy i świadomości społecznej, które ze względu na swoją treść i funkcję są bezpośrednio warunkowane przez bazę danego społeczeństwa. Prawo pracy i prawo własności, których treścią są siły wytwórcze i stosunki produkcji wywierają naturalnie większy wpływ na gospodarkę niż prawo karne. Nauki techniczne mają większą efektywność gospodarczą niż matematyka, teorie ekonomiki politycznej, funkcjonują jako przesłanka codziennej polityki gospodarczej państwa oddziałują oczywiście na bazę ekonomiczną o wiele silniej niż wierzenia religijne lub systemy filozoficzne. Sposoby wpływania różnych rodzajów nadbudowy na bazę można zhierarchizować ze względu na przysługującą im efektywność następująco :

- 1/ Produkty nieekonomicznych działań właściwych poszczególnym rodzajom nadbudowy stają się bezpośrednim, materialnym elementem struktury ekonomicznej, obiektywizują się w postaci nowych lub przekształconych środków - pracy i przedmiotów pracy. Tak oddziałują na bazę ekonomiczną nauki techniczno-

przyrodnicze. Nie przysługuje natomiast ten sposób oddziaływania na bazę naukom humanistycznym, państwu, religii, prawu.

2/ Zobietyzowane produkty określonych działań nieekonomicznych i form świadomości społecznej stają się elementem składowym sił wytwórczych danego społeczeństwa, tzn. wchodzi w skład kwalifikacji zawodowych niezbędnych do uruchomienia i funkcjonowania określonych środków pracy lub koordynowania równoczesnej pracy wielu bezpośrednich producentów i kolektywów produkcyjnych. Przekształcają się one w składnik stosunków między środkami pracy a bezpośrednimi producentami, stosunków wzajemnych między różnymi typami bezpośrednich producentów lub stosunków wzajemnych między bezpośrednimi producentami a ludźmi, którzy wykonują pracę pośrednio produkcyjną /zwierzchni nadzór, koordynacja, dyspozycja środkami produkcji i siłą roboczą przejawiająca się w procesie produkcji/. Takiego typu efektywności gospodarczej przysługuje wielu decyzjom państwa, naukom techniczno-przyrodniczym i niektórym naukom społecznym, pewnym rodzajom prawa.

3/ Działania nieekonomiczne i produkty określonych form świadomości społecznej bezpośrednio wpływają na sposób odtwarzania, reprodukcji siły roboczej bezpośrednich producentów. Ten typ oddziaływania na strukturę ekonomiczną przysługuje medycynie, sportowi, instytucjom wyspecjalizowanym w organizowaniu i rozrywki o tyle, o ile bezpośredni producenci zostaną objęci tymi rodzajami działań pozaekonomicznych.

4/ Określone działania nieekonomiczne i formy świadomości społecznej wpływa-

ją na uczestników procesu produkcji i wymiany poprzez środki społecznego przymusu pozaekonomicznego /fizycznego lub psychicznego/. Ten typ efektywności ekonomicznej stanowi nie tylko właściwość państwa, ale jest też przesłanką oddziaływania na postawy uczestników procesu produkcji takich instytucji i stosunków społecznych, jak rodzina, szkoła, moralność i obyczajowość danego społeczeństwa, danej klasy lub danego zespołu pracowniczego.

5/ Określone działania nieekonomiczne i formy świadomości społecznej wpływają na uczestników procesu produkcji i wymiany tylko za pośrednictwem oddziaływania na ich świadomość i postawy. Ta forma efektywności ekonomicznej przysługuje potencjalnie, ale zawsze jednak rzeczywiście wszystkim bez wyjątku rodzajom nadbudowy i form świadomości społecznej.

Dominująca rola bazy w życiu społeczeństwa przejawia się nie tylko poprzez warunkowanie samego istnienia wszystkich rodzajów nadbudowy oraz poprzez określanie efektywności ekonomicznej nadbudowy i form świadomości społecznej. Baza determinuje nadbudowę także w tym sensie, iż jej zmiana pociąga za sobą nieuchronne przekształcenie się całej nadbudowy. Zasadniczym źródłem zmian bazy są natomiast jej sprzeczności wewnętrzne przejawiające się jako :

1/ sprzeczności między strukturą materialną przedmiotów pracy a strukturą materialną środków pracy /sprzeczności wewnątrz środków produkcji/;

2/ sprzeczności między strukturą

Dokończenie na str. 14

Baza i nadbudowa

Dokończenie ze str 13

materialną środków produkcji a sposobem zespolenia z tymi środkami produkcji siły roboczej bezpośrednich i pośrednich producentów, czyli między materialnymi środkami produkcji a organizacją społeczną pracy /sprzeczności wewnątrz siły wytwórczych/;

3/ sprzeczności między siłami wytwórczymi społeczeństwa a stosunkami własności rozumianych jako takie korzystanie i dysponowanie środkami produkcji oraz wytworzonymi przez nie produktami, które umożliwia lub wyklucza możliwość uzyskiwania zasadniczych środków utrzymania bez ekwiwalentu w postaci własnej pracy /sprzeczność wewnątrz występujących w danej bazie sposobów produkcji/;

4/ sprzeczności między dominującymi w danej bazie sposobem produkcji a pozostałościami dawnych lub pierwotnymi nowych sposobów produkcji /sprzeczność między różnymi sposobami produkcji struktury ekonomicznej danego społeczeństwa/.

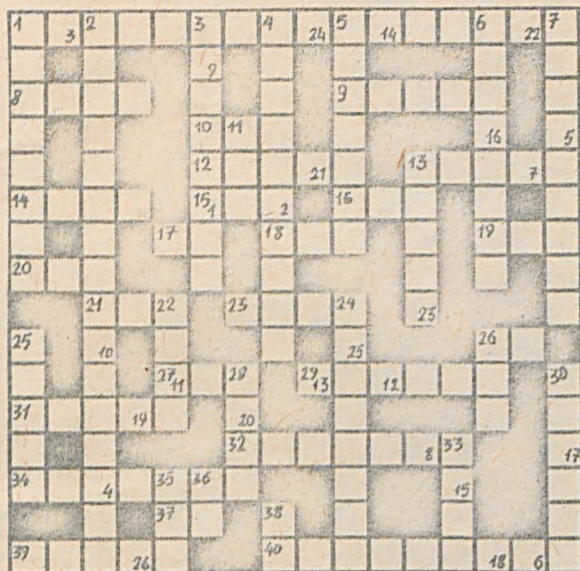
Rozwiązując te sprzeczności za pomocą określonych działań ekonomicznych lub pozaekonomicznych ludzie przekształcają poszczególne elementy bazy lub całą bazę. W rozwoju społeczeństwa doniosłą rolę odgrywają także sprzeczności między bazą i nadbudową, między różnymi rodzajami nadbudowy oraz wewnątrz poszczególnych rodzajów nadbudowy. Ich rozwiązanie powoduje bezpośrednio zmiany w sferze nadbudowy społecznej.

Kategorią nadbudowy, rozumianą jako całokształt istniejących w danym

społeczeństwie nieekonomicznych instytucji, działań i związanych z nimi form świadomości społecznej, posługiwał się zarówno K. Marks i F. Engels dla skrótowego, plastycznego wypowiedzenia zasadniczych treści materialistyczno-dialektycznej teorii społeczeństwa.

Biorąc pod uwagę sposób uzyskiwania przez ludzi danego społeczeństwa zasadniczych środków utrzymania można określić bazę jako całokształt występujących w nim rodzajów pracy produkcyjnej oraz form własności obiektywnych warunków tej pracy /środków produkcji i wymiany/. Nadbudowę będą natomiast stanowić właściwe jakiemś społeczeństwu rodzaje pracy nieprodukcyjnej: tzn. takie wyspecjalizowane działania nieekonomiczne, które pozwalają pewnej grupie ludzi uzyskiwać zasadnicze środki utrzymania bez osobistego udziału w procesie produkcji i wymianie dóbr materialnych. Dzięki temu typowi pracy istnieje i funkcjonuje państwo oraz organy jego działania /administracja, policja, sądy, wojsko/ kościół, szkolnictwo i nauka. Oznaczając kategorią nadbudowy całokształt występujących w danym społeczeństwie rodzajów pracy nieprodukcyjnej, należy wyłączyć poza sferą zjawisk konstytuujących nadbudowę społeczną wiele stosunków i działań pozaekonomicznych takich, jak język, rodzina oraz te wszystkie formy świadomości społecznej, które nie są elementami składowymi procesu pracy nieprodukcyjnej.

1/ Słownik filozofii marksistowskiej, Wiedza Powszechna 1982, str. 22-24.

Poziomo:

- 1/ imię i nazwisko I sekretarza KC PZPR, w latach 1956 - 70,
- 8/ płynie nią woda,
- 9/ dzieło malarza,
- 10/ skuter lub owad,
- 12/ drażnięty szpadą,
- 13/ ogłasza Naczelnik ZHP,
- 14/ na ognisko lub dla czarownic,
- 15/ amerykańska "inicjatywa obrony strategicznej",
- 16/ wiosną płynie w rzece,
- 17/ zbrojne ramię rządu emigracyjnego
- 18/ banknot z Waryńskim,
- 19/ potrzebny na biwaku
- 20/ oznaczenie czegoś nieznanego,
- 21/ ktoś woiska lub do zewnętrznego uszczelniania okna,
- 23/ kompozytor niemiecki,
- 26/ dźwięk z gamy,
- 27/ może być lodowy, wodny lub wyścigowy,
- 29/ ... i śmieszki,
- 31/ symbol określonego państwa,
- 32/ miasto w Kanadzie,
- 34/ wodospad na granicy USA-Kanada,
- 37/ wg starogipskich wierzeń, wartości jakie człowiek otrzymuje w chwili poczęcia,
- 39/ wysokie odznaczenie,
- 40/ członek KC PZPR z naszego województwa

KRZYŻÓWKA

Pionowo:

- 1/ twórca I Proletariatu,
- 2/ nazwisko i imię działacza II Proletariatu i współzałożyciela PPS,
- 3/ premier rządu emigracyjnego,
- 4/ państwo w Azji,
- 5/ radziecki dyplomata, obecnie Przewodniczący Rady Najwyższej ZSRR,
- 6/ zespół pałacowo-ogrodowy w Warszawie,
- 7/ przystosowanie,
- 11/ np. wiśniowy,
- 13/ fiński działacz komunistyczny, sekretarz generalny KPP od 1969 r.,
- 22/ długoletni przywódca ZKJ i prezydent Jugosławii,
- 24/ tworzą ją wszyscy,
- 25/ Trybuna Ludu, to ... KC PZPR,
- 26/ chytry jak ...,
- 28/ polska pieśń patriotyczna,
- 30/ działacz ruchu robotniczego, członek PPS, PPS-opozycja i KPP, zginął w 1939 r. pod Ożarowem,
- 33/ organizacja krajów eksportujących ropę,
- 35/ jednostka powierzchni w angielskim układzie miar,
- 36/ symbol chemiczny radu,
- 38/ w kartach lub wysmienity serwis.

Litery z pól oznaczonych w dolnym prawym rogu utworzą hasło.

MIR

Wśród czytelników, którzy do 20 lutego 1987 r. nadesłały prawidłowe utworzone hasło rozlosujemy nagrody książkowe.

FAKTY

Wydawca: KW PZPR w Białej Podlaskiej, Adres redakcji:
21-500 Biała Podlaska, ul. Dzierżyńskiego 11.
Telefon : 221-08. Druk : Poligrafia KW PZPR